

NAŠE FAKULTA

19 | 5. ROČNÍK | DVOJČÍSLO LEDEN 2014

19.



INFORMAČNÍ BULLETIN
MASARYKOVA UNIVERZITA
LÉKAŘSKÁ FAKULTA

obsah

Simulace virtuální reality v chirurgii	3
Ceny děkana Lékařské fakulty Masarykovy univerzity	6
Jubilejní V. konference AKUTNĚ.CZ	10
Z řádného zasedání vědecké rady	14
Reprezentační ples LF MU 2013 za námi...	17
12. česko-slovenská konference reprodukční gynekologie a 23. sympozium asistované reprodukce	20
Metodika pro populační screening zhoubných nádorů v ČR vzešla z LF MU	22
4. Celostátní studentská konference optometrie s mezinárodní účastí	25
Rozhovor s vítězkou Ceny Milady Paulové – prof. MUDr. Alexandrou Šulcovou, CSc.	27
MEFANET 2013: život je kruh	30
„Zdravotnická pevnost Boyard“ – aneb týmy mediků v biologicky nebezpečné akci	33
MEDINFO se představuje	37
Projekt MEDINFO – studie proveditelnosti	38
Den otevřených dveří na Lékařské fakultě MU	40
Asociace vysokoškolských vzdělavatelů nelékařských zdravotnických profesí v ČR volila své vedení	43

Vážení a milí členové akademické obce,
vážení čtenáři našeho periodika,

dostáváte první číslo roku 2014. Číslo je to velmi pestré a opět ukazuje, že je i pestrý akademický život a že aktivity LF jsou skutečně mimořádně široké. O tom si nakonec můžete udělat dobrý obrázek sami po přečtení tohoto vydání našeho bulletinu.

Rád bych na začátku nového roku zmínil, že nás čeká také mimořádně pestrá škála poměrně závažných úkolů, které jsme jako vedení LF projednávali na výjezdním zasedání dne 17. 1. 2014. Některé úkoly jsou skutečně mimořádně komplexní a budeme Vás s nimi postupně seznamovat.

S přáním všeho nejlepšího v roce 2014

Váš Jiří Mayer



SIMULACE VIRTUÁLNÍ REALITY V CHIRURGII

OTEVŘENÍ I. UNIKÁTNÍHO SIMULAČNÍHO CENTRA VIRTUÁLNÍ CHIRURGIE LF MU A FAKULTNÍ NEMOCNICE U SV. ANNY V BRNĚ

prof. MUDr. Ivan Čapov, CSc.

První chirurgická klinika LFMU a FNUSA v Brně se pyšní řadou jiných laboratoří určených k výuce chirurgie. Nově otevřené **unikátní I. simulační centrum virtuální chirurgie v České republice** jen dokumentuje správný směr výuky. Centrum krom klasických mechanických trenažerů má k dispozici dvě exkluzivní plně vybavené simulační jednotky virtuální reality fy Simbionix. Věřím, že zavedení simulované výuky bude mít výrazný kvalitativní vzestup ve výuce studentů vyšších ročníků LF a především mladých začínajících chirurgů. Klinika začne nabízet od ledna 2014 pravidelné kurzy simulovaných miniinvazivních technik pro zájemce jak z ČR, tak i ze zahraničí, a současně mladým lékařům stážujícím na klinice mimo tyto kurzy.

Praktické vzdělávání chirurgů se v poslední době zřetelně změnilo. Nejen, že poklesla doba vzdělávání k získání specializační atestace z osmi na pět let, ale tím poklesla i praktická zručnost a dovednost adeptů chirurgie. Na stále větším významu v rámci chirurgické edukace získávají již dříve zavedené tzv. „wet-lab“ tréninky a nově simulace. Zatímco laboratoře s možností pracovat se živou či čerstvě mrtvou tkání existují již řadu let, pak pro dnešní dobu je charakteristický nástup simulace chirurgických činností. Diskuse o využití počítačové technologie pro trénink chirurgických dovedností započala před více než dvaceti lety. Role virtuální reality v chirurgickém tréninku v dnešní době je zcela evidentní a zásadní a má narůstající význam. Vnímáme zde obrovský etický rozměr výuky.

Klasickým příkladem simulace jsou v určitém stupni edukace mechanické trenažéry (např. pelvitainer či jednoduchý box-trainer). Simulátor virtuální reality má oproti konvenční tréninkové metodě řadu výhod. Těmi největšími výhodami jsou taktilní pocit tahu tkáně, možnost krvácení při simulované operaci, nebezpečí perforace dutého orgánu, možnost opakování stejných typů operace za stejných podmínek, možnost vyhodnocování, skórování, vyvarování se předchozích chyb, apod.

Firma LapMentor Simbionix Ltd, Cleveland, USA, (www.simbionix.com), jejíž dvě jednotky vlastníme, nabízí již přes 12 let celosvětově nejkomplexnější řadu simulátorů laparoskopických operací. Nevýhodou těchto simulátorů je jejich vysoká cena, která brání jejich většímu rozšíření. V rámci edukace je nutné sledování odborného růstu lékaře, nejen podle toho jak je dlouho na pracovišti, u kolika operací asistoval či co a kolik nemocných operoval. Vývoj chirurgické edukace jde dál. Vznikají výuková centra simulační techniky s transparentní podporou zainteresovaných firem.

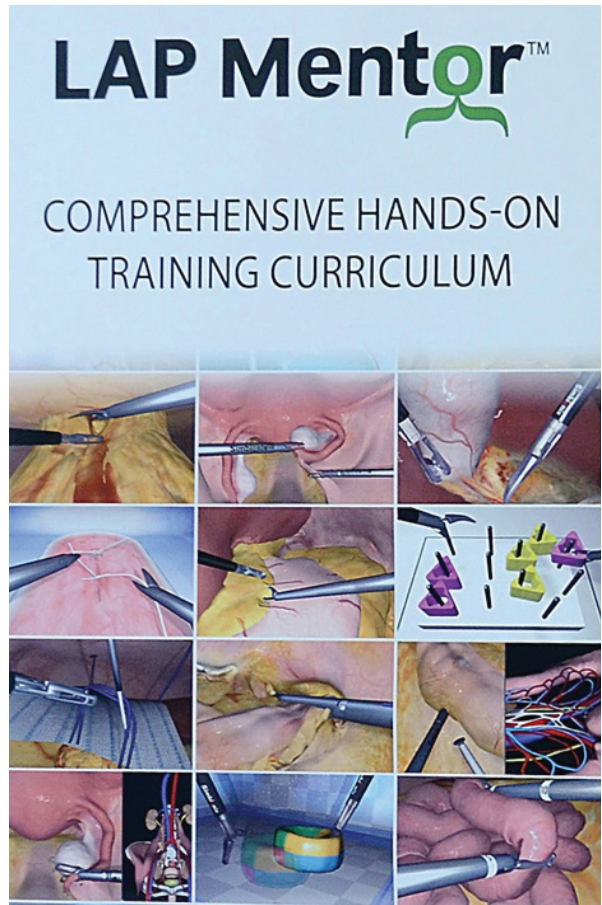
V dnešní době nabízejí již simulátory virtuální reality v chirurgii zcela sofistikované laparoskopické tréninkové scénáře a drží rovněž velký tréninkový potenciál i pro studenty lékařských fakult. Tyto simulátory virtuální reality hrají významnou edukační roli v získávání chirurgické dovednosti, zručnosti



a obratnosti. Toto je důležité zejména pro laparoskopický trénink, neboť je možné začít pracovat i bez jakýchkoliv praktických zkušeností. Trénink operací tak dostává mladého adepta chirurgie mimo operační sál a mimo pacienta. Pomocí virtuální reality tak získávají mladí začínající chirurgové poměrně rychle dovednosti chirurgických laparoskopických technik. Velkou výhodou je individuální trénink s důležitou rolí mentora. Learning curve na simulátorech virtuální reality je jednoznačně kratší. Bylo potvrzeno, že při využívání simulátorů virtuální reality dochází k nárůstu kognitivních, psychomotorických a technických dovedností. Zkušení laparoskopičtí chirurgové mají během operace menší rozsah pohybů, méně často mění nástroje a rovněž mají lepší ekonomii pohybů a větší průměrnou rychlost u nedominantní ruky než chirurgové novíci. Veškerá tato činnost má společného jmenovatele a tím je jednoznačně bezpečnost pacienta. Je třeba si uvědomit, že medicínská pochybení se vyskytují výrazně častěji než dopravní nehody. Komplikace spojené s „učněním“ chirurga nejsou do budoucna tolerovatelné a je třeba jim předcházet.

Pane profesore, řekněte nám, jak lze podle Vašeho názoru optimalizovat chirurgický trénink?

V současnosti neexistuje objektivní zavedená metoda k hodnocení kvality chirurgického tréninku, na rozdíl od klinických a vědeckovýzkumných výsledků. Chirurgický laparoskopický trénink bude veden formou kurzů, které připravujeme ve dvou rovinách. **Základní kurz** by zahrnoval trénink základních laparoskopických úkonů, základní psychomotorické dovednosti – koordinace činnosti ope-



ratéra s asistencí, koordinace činnosti rukou operátéra, vedení kamery, zavádění nástrojů, koagulaci, preparaci, aplikaci klipů, provedení sutury, příprava sání, apod.

Specializované kurzy pro pokročilé budou zaměřeny na jednotlivé laparoskopické operace (apendix vermiformis – červovitý přívěšek, žlučník, tříselná kýla, kýla v jizvě po předchozí operaci, resekce tlustého střeva, bariatrické operace, včetně jiných operací dalších chirurgických oborů – urologie, gynekologie, apod.). Některé typy operací je možné mít v různých variantách dle obtížnosti (např. operace v zánětlivých podmínkách). Mentorování bude spočívat i ve sledování grafické karty křivky učení jednotlivých účastníků kurzu v rámci průběžného tréninkového protokolu. Zkušenosti a získané dovednosti se pak přenáší ze simulačních laboratoří na operační sál a nejvíce z toho bude profitovat pacient. Výuka na lékařských fakultách v dnešní době již začíná odpovídat Komenského „Škola hrou“. Jestliže se v dnešní době medicí učí v rámci své chirurgické propedeutiky na simulátorech diagnostickým vyšetřením (vyšetřování konečnicku, prsou, apod.), ale i invazivním zákrokům, jako kupř. zavádět močové katetry, jak u mužů či žen, ošetřovat rány, punktovat břicho či hrudník na fantomech, pak mladí lékaři musí dostat stejnou entitu a neučit se tak na svých pacientech, i když pod dohledem svých starších kolegů a učitelů.

Již do konce roku se do výuky se aktivně zapojilo 10 studentů vyšších ročníků LF a dalších 20 projevilo zájem od začátku roku 2014...

CENY DĚKANA LÉKAŘSKÉ FAKULTY MASARYKOVY UNIVERZITY



I letos před Vánoce nebyla porušena tradice, která byla založena děkanem LF MU prof. Mayerem v minulém funkčním období, a to udělování Ceny děkana na podporu rozvoje vědy a výzkumu na lékařské fakultě. Každý ze dvou vítězných kolektivů obdržel diplomy a šeky s částkou 100 tisíc Kč, jako vyjádření podpory a uznání práce celého týmu vědců a výzkumníků v oblasti biomedicíny a klinické medicíny.

Slavnostní předání Cen děkana zahajoval děkan prof. MUDr. Jiří Mayer, CSc.: *„Budování značky ‚vědecko-výzkumná fakulta‘ musí být vždy postaveno na organickém úzkém spojení mezi výukou, vědou, výzkumem a aplikační činností. Lékařská fakulta si je vědoma této skutečnosti a staví svůj dlouhodobý rozvoj na těchto zmiňovaných pilířích.“*

Ceny děkana jsou stimulačním prvkem nejen pro vědce, ale i pro studenty.

CENA DĚKANA ZA R. 2012 ZA NEJVÝZNAMNĚJŠÍ PŘÍSPĚVEK K ROZVOJI KLINICKÉ MEDICÍNY

Pospíšilová, Š., Gonzalez, D., Malčíková, J., Trbušek, M., Rossi, D., Kater, A.P., Cymbalista, F., Eichhorst, B., Hallek, M., Döhner, H., Hillmen, P., van Oers, M., Gribben, J., Ghia, P., Montserrat, E., Stilgenbauer, S., Zenz, T. on behalf of the European Research Initiative on CLL (ERIC).

ERIC recommendations on TP53 mutation analysis in chronic lymphocytic leukemia. *Leukemia*, 2012, 26:1458–1461.

Cenu převzala prof. RNDr. Šárka Pospíšilová, respektovaná a uznávaná osobnost v oblasti výzkumu chronické lymfocytární leukemie, která zdůraznila, že si ocenění velice váží a konstatovala, že se vždy jedná o týmovou spolupráci. „Je dobře, že na LF MU je posílena prestiž výzkumné práce a stimulován výzkum s vysokou přidanou hodnotou,“ dodala.

CENA DĚKANA ZA R. 2012 ZA NEJLEPŠÍ VĚDECKÝ VÝSLEDEK V OBLASTI BIOMEDICÍNY

Krutá, M., Bálek, L., Hejnová, R., Dobšáková, Z., Eiselleová, L., Matulka, K., Bárta, T., Fojtík, P., Fajkus, J., Hampl, A., Dvořák, P., Rotrekl, V.

Decrease in abundance of apurinic/aprimidinic endonuclease causes failure of base excision repair in culture-adapted human embryonic stem cells. *Stem Cells*, 2013, 31:693–702. (accepted in 2012).

Za tým cenu převzala Mgr. Miriama Krutá, která uvedla (spolu s kolegou Mgr. Rotreklem):

Velkou překážkou ve využití lidských embryonálních kmenových buněk (LEKB) v regenerativní medicíně je akumulace chromozomálních aberací při jejich kultivaci v laboratoři. Abychom identifikovali zdroj těchto mutací, analyzovali jsme u LEKB kultivovaných dlouhodobě v naší laboratoři mechanismy údržby genomu, jako jsou opravné mechanismy DNA a telomer chromozomů. Podařilo se nám identifikovat nejen báze excizní opravný mechanismus, ale i pokles konkrétního enzymu apurinní/aprimidinní endonukleázy APE1, zodpovědný za nárůst genomové nestability u LEKB. Tím jsme otevřeli cestu k dalšímu výzkumu, který nakonec může vést k odstranění tohoto problému s dlouhodobou kultivací a přiblížení LEKB k jejich klinickému využití. Význam práce je dokladován v komentáři dopisovatele Stem Cells Portal prof. Stuarta P. Atkinsona pod názvem „Source of ESC Genomic Instability Uncovered“. Práce byla finančně podpořena Grantovou agenturou ČR, Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a Evropským rozvojovým fondem. Dále byla samozřejmě práce podpořena technickým a intelektuálním zázemím Lékařské fakulty Masarykovy univerzity. Na úspěchu má obrovský podíl nadšení a odhodlání jednotlivých členů týmu, bez kterých by dílo nevzniklo.



CENA DĚKANA ZA VYNIKAJÍCÍ STUDIJNÍ PROSPĚCH

Cena děkana LF MU za vynikající studijní prospěch byla udělena na slavnostním ceremoniálu na konci listopadu za účasti vedení LF MU a akademických pracovníků, přednostů ústavů a vedoucích klinik.

Ocenění byli nejen studenti Všeobecného lékařství 4., 5., a 6. ročníku, ale i vynikající studenti Stomatologie a bakalářských oborů včetně dvou zahraničních studentů v angličtině: Chih-Yang Hsu a Gustava Lindera.

Po slavnostním předání diplomů pan děkan vybídl k neformální debatě o studijních problémech, která se opravdu rozproudila v živou diskuzi a podtrhla zájem studentů o život na fakultě i o zlepšení studijních podmínek či podílení se na řešení studijních problémů.





JUBILEJNÍ V. KONFERENCE AKUTNĚ.CZ

*Martina Kosinová, Michaela Drašková, Hana Harazim,
Olga Smékalová, Petr Štourač a Roman Gál*



Po roce se v Univerzitním kampusu v Brně Bohunicích opět sešla skupina nadšenců se zájmem o akutní medicínu z řad lékařů, studentů lékařských fakult a středního zdravotnického personálu. Na konci roku 2013 se odehrála jubilejní V. konference portálu AKUTNĚ.CZ, které se zúčastnilo rekordních 659 posluchačů. Ty letos čekalo na 31 přednášek v rámci sekcí lékařských a další soubor 16 přednášek v sekci sesterské. Pro účastníky z řad lékařů a studentů LF byly připraveny i prakticky zaměřené workshopy. Letošní konferenci AKUTNĚ.CZ poskytla záštitu Lékařská fakulta Masarykovy univerzity (LF MU), dále Fakultní nemocnice Brno (FN Brno), Česká společnost anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny (ČSARIM), Česká společnost intenzivní medicíny (ČSIM), Česko-slovenské fórum pro sepsi (ČSFS),

MEdical FACulties NETwork (MEFANET) a Expertní skupina pro porodnickou anestezii a analgezii při ČSARIM (ESPAA).

Organizátory konference byla Klinika anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny FN Brno (KARIM FN Brno) spolu s Výukovým a publikačním portálem AKUTNĚ.CZ, Nadačním fondem AKUTNĚ.CZ, Českou lékařskou komorou (ČLK) a Profesní a odborovou unií zdravotnických pracovníků (POUZP). Jak je již tradicí, úvodního slova se při slavnostním zahájení konference ujali prof. Roman Gál, přednosta KARIM FN Brno a zároveň předseda vědeckého výboru konference, který také tlumočil pozdravy prof. Jiřího Mayera, děkana LF MU a dr. Petr Štourač, předseda organizačního výboru. Dále v krátkosti

hovořili významní hosté, kteří přijali pozvání organizátorů konference. Slyšeli jsme tedy slova předsedy výboru ČSARIM prof. Karla Cvachovce, ředitele FN Brno dr. Romana Krause, předsedy ČSFS dr. Romana Kuly, viceprezidenta ČLK dr. Zdeňka Mrozka a v neposlední řadě předsedy Okresního sdružení lékařů ČLK Brno-město dr. Jiřího Macha.

S ohledem na rozsah a zároveň dosah odborných témat, jimž byla věnována tato konference, Vám nyní pouze naservírujeme drobnou ochutnávku. Bude-li to pro Vás dostatečným lákadlem, neváhejte, a navštivte portál AKUTNĚ.CZ (www.akutne.cz), kde jsou ke zhlédnutí videozáznamy i prezentace všech přednášek jednotlivých sekcí.

V aule, kde probíhala hlavní lékařská sekce, již od brzkých ranních hodin přednášely přední osobnosti našeho oboru jako je prof. Cvachovec, věnující se věcně kontroverznímu tématu koloidních roztoků, dr. Kula s ožehavým tématem dočasné podvýživy pacientů na JIP či prof. Gál s přehlednou přednáškou o možnostech využití terapeutické hypotermie v intenzivní péči. Přednášku se zajímavým názvem „Ta třetí sudička – současná genetika a akutní bolest“, s neméně zajímavým obsahem sdělení, přednesl dr. Kubricht, jenž popisoval pozici molekulární biologie a genetiky ve vztahu k výzkumu bolesti. Individuální genetická výbava by tak mohla vysvětlit neúspěchy v terapii bolesti standardními postupy. Velký zájem posluchačů byl také o přednášku dr. Škulce s tématem využití ultrazvukového vyšetření během srdeční zástavy, kdy nastínil možnosti jeho využití ke stanovení příčiny vzniku srdeční zástavy v terénu, prognostický význam a využití pro výzkum. Ultrazvukové vyšetření během resuscitace je dle dr. Škulce nezbytností, nicméně dle European Resuscitation Council (ERC) není uvedeno jako nutnost. Problematiku dětské anestezie letos bravurně shrnul dr. Mixa, neopomněl zodpovědět základní a nejčastěji kladené otázky stran předanestetického vyšetření, předoperačního lačnění, prevence emergentního deliria či svodné anestezie u dětského pacienta. V závěru náročného, přednáškami nabitého dne přišlo oživení v podobě sdělení prof. Ševčíka „Kterak anesteziolog ke štěstí přijde aneb co rozhoduje o spokojenosti anesteziologů“.

Sled paralelních sekcí odstartovaly „Zajímavé anesteziologické kazuistiky na porodním sále“, které proběhly pod záštitou ESPAA. V doslova přeplněné posluchárně si, informací a především zajímavých případů z praxe, dychtiví posluchači vyslechli kazuistiku rodičky se spánkovou hypoventilací po eklamptickém záchvatu s doposud nekomplikovaným průběhem těhotenství; těhotné ženy s diagnózou Myotonia Congenita Levior, u které bylo indikováno ukončení těhotenství císařským řezem z neurologické indikace; dvou těhotných žen s diagnostikovaným tumorem CNS v průběhu těhotenství; dvou těhotných





žen ve třetím trimestru těhotenství, jimž po závažné autonehodě začal boj o život vlastní i o život jejich plodů. Dr. Bláha pěti případy z vlastní praxe formou kontinuální diskuze s publikem zakončil tuto pravděpodobně posluchačsky nejatraktivnější sekci konference.

Následující sekci „Elektronická podpora výuky v lékařských a zdravotnických oborech“, jež byla zaštitěna vzdělávací sítí MEFANET, zahájila dr. Pokorná sdělením o interaktivní, kazuisticky orientované výuce se zaměřením na vzdělávání zdravotníků. Zdůraznila důležitost zachování didaktického postupu a vědeckého backgroundu případu, stejně jako ponechání prostoru pro diskuzi. Tým prof. Mihála z Olomouce představil Virtuální dětskou kliniku, kterou podporují pregraduální i postgraduální vzdělávání v dětském lékařství právě na příkladech kazuistik. Závěru e-learningové sekce se zhostil doc. Kofránek představením možností využití matematických simulátorů fyziologie.

Letos poprvé čekala účastníky konference i samostatná sekce přednášek na téma „Obtížné zajištění dýchacích cest/ Difficult Airway Management“. Zde odborníci na toto téma pod koordinací dr. Otáhala poskytli posluchačům velmi podrobný teoretický background k tématům jako jsou bleskový úvod, fibroskopická intubace, scénář can not ventilate / can not intubate s použitím laryngeální masky, koniopunkce/koniotomie či punkční tracheostomie. Získané teoretické znalosti poté měli možnost někteří



účastníci zúročit na již tradičním workshopu ...jde o čas..., který časově navazoval na poslední přednáškový blok.

Již neodmyslitelně ke konferencím AKUTNĚ.CZ patří četné prakticky zaměřené workshopy. Proto ani letos nemohl chybět již zmiňovaný workshop ...jde o čas... dr. Dadáka, Bronchoskopický workshop dr. Turčániho, na studenty orientovaný Pokročilý simulátor akutních stavů - METI® dr. Dolečka, Imaginativní techniky dr. Neudertové či letošní novinka Poruchy koagulace a ROTEM pod vedením dr. Zýkové. Jako taková třešinka na dortu proběhl již druhým rokem i Kurz ultrazvukem (UZ) navigované regionální anestezie, certifikovaný Sekcí regionální anestezie při ČSARIM v rámci vzdělávacího programu k získání Certifikátu UZ asistence v regionální anestezii. Kurz byl veden zkušenými lektory, jakými jsou dr. Mach, dr. Doležal, dr. Jelínek či samotný organizátor kurzu dr. Křikava.

Slavnostním zakončením jubilejní konference prováděl posluchače dr. Štourač, který nešetřil slovy díky, které věnoval jak přednášejícím a předsedajícím jednotlivých sekcí, tak posluchačům a celému organizačnímu týmu sestávajícímu převážně z lékařů KARIM FN Brno a studentů LF MU.

Nezbývá než tedy také poděkovat všem příznivcům portálu AKUTNĚ.CZ a jeho aktivit a pozvat Vás na již VI. ročník konference AKUTNĚ.CZ, který proběhne 22. 11. 2014 opět v Brně.

Z ŘÁDNÉHO ZASEDÁNÍ VĚDECKÉ RADY LÉKAŘSKÉ FAKULTY MASARYKOVY UNIVERZITY, KTERÉ SE KONALO 21. 11. 2013

JMENOVACÍ ŘÍZENÍ

Proděkanka prof. A. Vašků uvedla habilitační řízení v oboru *Lékařská fyziologie* **MUDr. Markéty Bébarové, Ph.D.**, odborné asistentky Fyziologického ústavu LF MU. Odbornou charakteristiku přednesla předsedkyně habilitační komise prof. MUDr. Kateřina Kaňková, Ph.D.

MUDr. Bébarová se kromě tematiky geneticky podmíněných arytmií již od dob postgraduálního studia věnuje zejména analýze vlivu cizorodých látek (včetně používaných nebo nově vyvíjených farmak) na elektrické vlastnosti srdečních buněk. Práce MUDr. Bébarové v této oblasti byla podpořena několika granty jako řešitele i jako spolupracovnice. Vědeckou práci MUDr. Bébarové dokumentuje její publikační aktivita. Je autorkou nebo spoluautorkou 25 publikací *in extenso*, z nichž 12 prací je publikováno v impaktovaných časopisech se sumárním IF 23,265 (první autorka u 8 z nich). Výsledky její vědecké práce byly 35× prezentovány jako ústní či posterová sdělení na tuzemských a zahraničních konferencích. Vědecká práce MUDr. Bébarové byla několikrát oceněna; mimo jiné se v červnu 2007 umístila na 2. místě v soutěži *Prix de Pharmacie* pořádané francouzskou ambasádou a firmou Sanofi-Aventis. V současné době vede MUDr. Bébarová Laboratoř buněčné elektrofyziologie Fyziologického ústavu LF MU.

V období 4/2005–8/2006 absolvovala MUDr. Bébarová vědeckou stáž na *Cardiovascular Research Institute Maastricht, Maastricht University* (Nizozemí). Ve skupině vedené Prof. P.G.A. Voldersem se podílela na zavedení zde doposud neprováděné metodiky měření iontových proudů u lidských srdečních kanálů přechodně exprimovaných na eukaryotní buněčné linii. Tuto metodiku následně využila k analýze změn elektrofyziologických vlastností lidských srdečních kanálů vyvolaných mutacemi těchto kanálů, které byly identifikovány u pacientů s dědičnými arytmogenními syndromy, konkrétně s Brugadovým syndromem a syndromem dlouhého intervalu QT typu 1. Spolupráce s tímto pracovištěm i nadále trvá. Mezinárodní uznání vědecké práce MUDr. Bébarové vedlo v roce 2012 k jejímu zvolení členkou výboru *European Working Group on Cardiac Cellular Electrophysiology* při *European Society of Cardiology*.



Pedagogickou činnost zahájila MUDr. Bébarová v roce 2001 na Fyziologickém ústavu, během postgraduálního studia převážně bez úvazku. Od října 2004 byla na tomto ústavu zaměstnána jako asistentka a dále zde působí, od září 2006 jako odborná asistentka. Je také školitelkou studentů magisterského studia oboru Všeobecné lékařství v rámci jejich samostatných prací a prací prezentovaných na SVK. MUDr. Bébarová působila i jako vedoucí úspěšně obhájené diplomové práce. V roce 2012 byla MUDr. Bébarová schválena, aby se podílela na zkoušení Fyziologie v magisterských a bakalářských oborech. MUDr. Bébarová je členkou pracovní komise pro nově budovaný program studia.

Dne 20. 9. 2013 proslovila přednášku pro odbornou veřejnost s názvem *Geneticky podmíněné arytmie: od klinické diagnózy k arytmogennímu mechanismu* – habilitační komisí kladně hodnocená. Před VR LF MU obhájila habilitační práci „*Studium elektrických vlastností srdečních buněk: Změny vyvolané působením léčivých látek, ethanolu a vlivem mutace sodíkového kanálu (metoda patch clamp)*“.

Návrh na jmenování docentkou bude postoupen k realizaci rektoru MU.

Z ŘÁDNÉHO ZASEDÁNÍ VĚDECKÉ RADY LÉKAŘSKÉ FAKULTY MASARYKOVY UNIVERZITY, KTERÉ SE KONALO 19. 12. 2013

Zasedání VR zahájil děkan prof. MUDr. J. Mayer, CSc. Poté uvedl pan děkan krátkou prezentaci na téma „Malá statistika vědecké rady“, v níž se věnoval úspěšnosti a skóre hlasů při jmenovacích řízeních od začátku svého funkčního období, analyzoval především příčiny neúspěchu 3 kandidátů a nastínil možná řešení pro jejich minimalizaci.

JMENOVAČÍ ŘÍZENÍ

Proděkanka prof. Anna Vašků uvedla habilitační řízení v oboru *Onkologie* **MUDr. Marka Svobody, Ph.D.**, lékaře a odborného asistenta Kliniky komplexní onkologické péče MOÚ a LF MU. Odbornou cha-



Statistika habilitačních řízení

	2010	2011	2012	2013
10	30/6/1	33/0/0	34/1/2	33/1/0
	38/1/0	38/1/0	35/1/0	31/0/1
	28/2/1	33/2/1	30/0/0	27/6/4
	26/2/2	31/4/0	40/0/0	32/0/1
	31/2/2	33/0/0		1 18/13/3
	23/9/2	26/3/3		
	32/0/0	30/0/0		
	33/0/0	24/4/2		
	31/3/3	31/3/0		
	32/3/1			
1	20/14/1			

úspěšně
neúspěšně

kladné/záporné/neplatné

rakteristiku přednesl za omluveného předsedu jmenovací komise prof. MUDr. Z. Adama, CSc., její člen prof. MUDr. Jiří Vorlíček, CSc.

Po absolvování oboru Všeobecné lékařství na LF MU pracoval MUDr. Marek Svoboda v letech 2001 až 2002 v pozici „Research Associate“ na Klinice nádorů dospělého věku onkologického ústavu Dana-Farber a Lékařské fakulty Harvardovy univerzity v Bostonu, USA. Po návratu do Brna nastoupil jako lékař na Interní hematologickou a onkologickou kliniku FN Brno a od roku 2004 až do současnosti pracuje na Klinice komplexní onkologické péče LF MU a Masarykova onkologického ústavu (MOÚ), nyní v pozici odborného asistenta a atestovaného lékaře v oboru klinická onkologie. V roce 2008 obhájil titul Ph.D. v oboru onkologie.

V rámci své pedagogické práce se dr. Svoboda od počátku podílí na výuce českých i zahraničních studentů LF MU, od roku 2009 vede i studenty doktorského studia, podílí se na výuce studentů PŘF MU. Mimo vědecké práce je dr. Svoboda spoluautorem 6 učebnic, z toho 3 mezinárodních, včetně „The MASCC Textbook of Supportive Cancer Care and Survivorship“, vydané nakladatelstvím Springer v roce 2011.

Dr. Svoboda se již na svém prvním pracovišti věnoval výzkumu mikroprostředí nádoru a jeho vlivu na přežívání nádorových buněk. Po zahájení klinické praxe svůj výzkum zaměřil na širokou problematiku prediktivních a prognostických biomarkerů, a to zejména u malignit, se kterými se setkává nejčastěji: nádory prsu, zažívacího traktu, ledviny, ale i dalších, méně častých nádorů. Mimoto se věnuje i problematice toxicity protinádorové léčby. Jako hlavní řešitel realizoval 3 výzkumné granty IGA MZ ČR, 1 výzkumný projekt FRVŠ MŠMT a 1 výzkumný záměr MZd ČR. V pozici spolupracovníka řešitele se podílel na řešení dalších 4 výzkumných projektů IGA MZ ČR. Všechny ukončené projekty obhájil s nejlepším stupněm hodnocení, výsledky jeho výzkumného práce jsou patentovány. Kromě pedagogických publikací je dr. Svoboda autorem nebo spoluautorem 55 původních recenzovaných prací, z toho bylo 29 publikováno v časopisech s IF, 3 recenzované práce jsou součástí mezinárodních vědeckých monografií, 1 vlastní vědecká monografie. Prvním nebo korespondujícím autorem – 16×. Kumulativní IF – 90,8; citace dle WOS – 435. Při bohaté přednáškové činnosti 5× získal dr. Svoboda ocenění za nejlepší původní práci nebo přednášku.

MUDr. Marek Svoboda, Ph.D., je členem řady domácích a zahraničních odborných společností, jako oponent a recenzent spolupracuje s českými i zahraničními grantovými agenturami a odbornými časopisy (např. grantová agentura Dutch Cancer Society, grantová agentura MŠMT a SAV SR – Vega, IGA MZ ČR a časopisy British Journal of Cancer, Journal of Cellular and Molecular Medicine, Oncology a další), je výkonným redaktorem časopisu Klinická onkologie a členem redakční rady časopisu American Journal of Cancer Case Reports. Jako předseda nebo člen organizačního nebo programového výboru se dr. Svoboda podílel na uspořádání 12 odborných konferencí. Od roku 2010 působí dr. Svoboda v MOÚ jako náměstek ředitele pro vědu, výzkum a výuku.

Dne 2.12. 2013 proslavil přednáškou pro odbornou veřejnost s názvem Karcinom prsu – možnosti individualizace léčby a prevence, která byla habilitační komisí kladně hodnocená. Před VR LF MU obhájil habilitační práci „Identifikace a studium molekulárních biomarkerů z hlediska individualizace léčebně-preventivních strategií v onkologii“.

Návrh na jmenování docentem bude postoupen rektorovi MU.

Příští zasedání VR LF MU je plánováno na 20. března 2014.

REPREZENTAČNÍ PLES LF MU 2013 ZA NÁMI...

Za Spolek mediků LF MU Veronika Sněhotová a Ida Šalgovičová



Další ze série nezapomenutelných imatrikulačních plesů proběhl v úterý, 26. listopadu v prostorách OREA Hotel Voroněž. Přes všechny obavy a rozpaky ze stran studentů i organizátorů dopadl ples podle mě opravdu bravurně. Ale pojďme od začátku.

Dámy, které přišly včas, byly již u vstupu obdarovány poukázkou společnosti Mary Kay, která zahrnovala kurz líčení dle typu pleti v hodnotě 2000 Kč. Dalším dárkem, který tentokrát obdržel každý, je poukaz 2 týdeního cvičení zdarma v dámském fitku Contours. Doufáme, že návštěvníkům všechny poukázky přijdou vhod a patřičně je využijí ☺

Ples byl zahájen milými slovy děkana fakulty – prof. Jiřího Mayera, po nichž, a po slavnostním předtančení taneční skupiny TS Danza, už následovala volná zábava, která opravdu stála za to. K tanci hrála již osvědčená kapela Lucky Band, o patro výš pak Cimbálovka Jury Petrů z Kyjova. Tato hudební kombinace nenechala snad nikoho sedět na židli. I přes trošku menší parket, než na který jsme zvyklí z posledních let, si studenti věděli rady. Tančilo se všude, kde to jen šlo. Po více než hodině počátečního plesání byl

na řadě opět očekávaný vítěz soutěže Akademický pracovník očima studentů 2013. Nestal se jim nikdo jiný než pan Ing. Jiří Kratochvíl, který nám opravdu nezřídka krátil a některým stále ještě krátí chvíle svým humorem, nadhledem a uklidněním, na všemi obávaném anatomickém ústavu. Touto cestou tedy ještě jednou gratulujeme.

Vystoupení Urban Chasers ohromilo mnoho dívčích tváří. A po přeskocích nad odvážnými účastníky plesu určitě i pánové uznali, že v těch klucích něco vážně je. Konstatování „anatomie v praxi“ byla slyšet snad ze všech stran. A tak měli možnost si zopakovat svalové skupiny jak prváci, tak i ti ze starších ročníků, kteří anatomické atlasy už dávno odložili.

Na malé stage v průběhu večera vystoupil Adam Kukačka, finalista 6. řady Superstar, a svým rytmickým vystoupením roztleskalo celé publikum vystoupení Body Percussion.

Postupem večera byla všem účastníkům nabízená tombola. Heslo „kdo koupí, neprohlopí“ zde bylo určitě na místě. Výhry byly opravdu hodnotné a nebylo jich zrovna málo. Ať už jste vyhráli jednu z lékařských knih, některý ze spousty dárkových balíčků nebo něco z hlavních cen (masivní dřevěná dvojpostel, fonendoskop Littmann, pánský oblek šitý na míru aj.), vám všem gratulujeme.

O půlnoci bylo promítnuto dlouho očekávané Zrcadlení. Další ze série medických filmů, které jste měli už několikrát možnost zhlédnout v klubu A. Trýba.

A jaký by to byl imatrikulační ples bez imatrikulace. I letos byl připraven tým imatrikulátorů, kteří byli vyzbrojeni „krvavými“ infuzemi a věhlasným femurem. Po tomto slavnostním okamžiku následoval rychlý přestup imatrikulujících na další součást letošního plesu – Favál, kde imatrikulace studentů prvního ročníku dále pokračovala.

Favál, jako v minulých letech 3. diskotéková stage, byl návštěvníkům plesu otevřen v průběhu celého tohoto velkého večera až do páté hodiny ranní. O zábavu se postaral DJ Folteen z rádia Kiss Hády, vystoupily břišní tanečnice ze Studia Slunce, o hodinu později pak tanečnice z Pole Dance Citadela Mefisto. Posledním vystoupením byl moderní tanec v provedení dívčí taneční skupiny Less Femmes. I zde se promítalo, pro ty, kteří vydrželi, Zrcadlení.

A co na ples říkají samotní jeho účastníci?

Myslím si, že letošní ples LF se opravdu povedl. Moderátoři, hudebníci i samotná vystoupení byla profesionální, všichni hosté vypadali, že se královsky baví. Hodně jsem se taky těšil na premiéru medického filmu Zrcadlení, kterému ale bohužel nešlo ideálně rozumět, takže si určitě nenechám ujít druhou „premiéru“ v kině Scala.

Student 4. ročníku

Musím se přiznat, že jsem z letošního plesu měla trošku obavy. Jiné prostory, menší parket, rozdělení stage...Ples mě však mile překvapil. Atmosféra hotelu byla noblesní, ale zároveň přátelská. Všichni si dokázali poradit i s velikostí parketu, neboť na koberci se dá též tančit. Tanečníci byli velmi příjemní a kreativní, což určitě ples také obohatí. Všude kolem bylo vidět spoustu usměvavých elegantních slečen a myslím, že i o galantní pány nebyla nouze. Myslím, že se letošní ples také vydařil a doufám, že na něj všichni budeme dlouho a s úsměvem na rtech vzpomínat ☺

Studentka 3. ročníku

Za sebe mohu říct, že už teď se těším na následující ročník. A podle vašich reakcí nebudu určitě sama ☺. Pokud máte k plesu jakékoliv připomínky, za všechny budeme rádi. Můžete nás kontaktovat na FB na stránce Spolku mediků LF MU, popř. přímo na FB stránce Reprezentačního plesu LF MU.



12. ČESKO-SLOVENSKÁ KONFERENCE REPRODUKČNÍ GYNEKOLOGIE A 23. SYMPOZIUM ASISTOVANÉ REPRODUKCE



Ve dnech 12.–13. listopadu 2013 se v Hotelu International v Brně konala 12. česko-slovenská konference reprodukční gynekologie a 23. sympozium asistované reprodukce pod záštitou ředitele FN Brno, děkana LF MU Brno a primátora města Brna. Ve spolupráci se Sekcí asistované reprodukce ČGPS ČLS JEP ji připravila Gynekologicko-porodnická klinika LF MU a FN Brno pod vedením přednosta prof. MUDr. Pavla Ventruby, DrSc., MBA, který byl současně i hlavním koordinátorem celé akce.

Již tradiční podzimní akce se tentokrát konala při příležitosti 80. narozenin prof. MUDr. Ladislava Pilky, DrSc., který stál při zrodu prvního „dítěte ze zkumavky“ v tehdejší ČSSR a celé západní Evropě, v Brně v roce 1982.

Odborného programu se zúčastnilo cca 350 účastníků z Česka a Slovenska. Na tomto setkání gynekologů, embryologů, genetiků, urologů, andrologů, imunologů, psychologů a dalších odborníků z oblasti reprodukční medicíny bylo prezentováno 57 prací. V rámci konference proběhlo satelitní sympozium firmy BAYER na téma Endometrióza. Hostem satelitního sympozia firmy MSD na téma Elonva byl N. Simberg s prací Integrating corifollitropin alfa into clinical practice z Infertility Clinic, Helsinky, Finsko. Nově byl zařazen blok kontroverzí, kde byla diskutována dvě aktuální témata – význam provádění laparoskopie u párů s poruchou plodnosti a výběr embrya pro elektivní single embryo transfer. Z pracoviště Gynekologicko-porodnické kliniky LF MU a FN Brno zaznělo v průběhu dvou dní sedm vyzvaných prací.

V rámci zahájení konference byla letos poprvé udělena Sekcí asistované reprodukce ČGPS ČLS JEP cena za nejlepší publikaci z oblasti asistované reprodukce za rok 2012. První místo získala práce: *Methods for preserving fertility in young women suffering from cancer: some aspects of ovarian tissue cryopreservation*, kolektiv autorů GPK LF MU a FN Brno: J. Žáková, M. Sedláčková, Š. Polák, J. Dumková, P. Ventruba, I. Crha (Bratislava Medical Journal, Vol. 113, No. 3, p. 192-194, 2012). V soutěži o nejlepší poster, která probíhala v rámci obou dní konference, se na 3. místě umístila práce *Vývoj nových analytických přístupů pro neinvazivní stanovení implantačního potenciálu embrya*, kde byli jako spoluautoři rovněž pracovníci GPK LFMU a FN Brno (A. Mádr, K. Svobodová, J. Žáková, I. Crha, Z. Glatz).

Mezi zajímavá témata patřilo sdělení „Od historie po současnost národního registru asistované reprodukce“. Vznik národního registru asistované reprodukce (NRAR) úzce souvisí se založením a historií Sekce asistované reprodukce a se jménem prof. MUDr. Pavla Ventruby, DrSc., MBA, jehož myšlenka a iniciativa to byla. 30. 5. 1991 byla uveřejněna první zpráva o asistované reprodukci v ČSFR, kdy šlo o retrospektivní sběr kumulativních dat 5 center (4 – ČR, 1 – SR) za rok 1989. Od ledna 2007 je NRAR celoplošný populační registr, řízený MZ ČR a provozován ÚZIS ČR. Nárůst center i počtu výkonů je patrný ze zprávy za rok 2010, kdy poskytlo do registru 31 center data o 23 798 provedených cyklech asistované reprodukce.

Dalším aktuálním a bohatě diskutovaným tématem byla preimplantační genetická diagnostika (PGD). Je to metoda, která umožní genetickým vyšetřením jedné nebo dvou buněk, odebraných z vyvíjejícího se embrya, odhalit genetické abnormality budoucího plodu. K transferování do dělohy mohou být potom vybrána pouze „zdravá“ embrya. Naše pracoviště nabízí ve spolupráci s genetiky veškeré dostupné moderní metody a techniky vyšetření embryí v rámci PGD.

Konference i sympozium byly jak po stránce odborné, tak i společenské vysoko hodnoceny a ze strany slovenských zástupců vyvstal zájem, pořádat v příštím roce celou tuto akci, tedy včetně sympozia asistované reprodukce, společně jako česko-slovenskou.



METODIKA PRO POPULAČNÍ SCREENING ZHOUBNÝCH NÁDORŮ V ČR VZEŠLA Z LF MU

Občanům ČR jsou dostupné všechny mezinárodně doporučené programy screeningu zhoubných nádorů. Všichni občané od 50 let mohou využívat screeningu nádorů tlustého střeva a konečníku, ženy od 45 let mohou podstoupit mamografické vyšetření a všechny dospělé ženy se mohou účastnit screeningu nádorů děložního hrdla. V lednu 2014 byl zahájen projekt adresného zvaní občanů k preventivním vyšetřením s cílem zvýšit dosud nedostatečnou účast občanů. Na projektu implementace adresného zvaní se podílel i Institut biostatistiky a analýz LF MU.

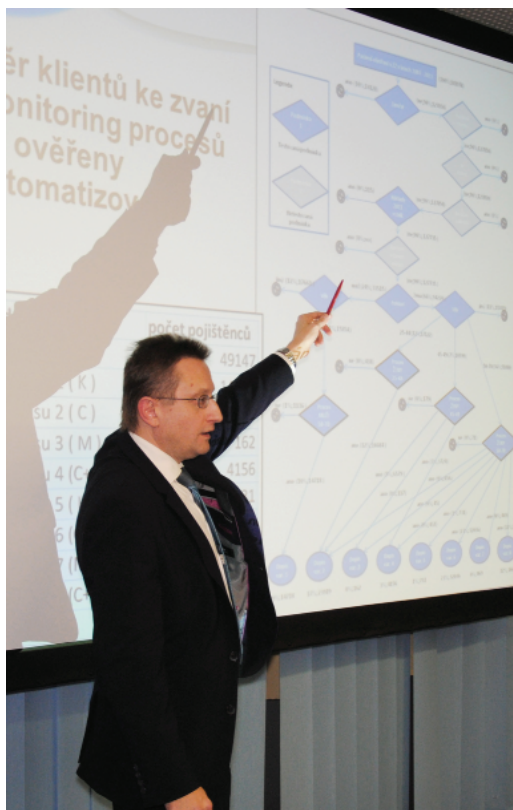
Adresné zvaní uvádějí přední čeští odborníci již dlouhou dobu jako jedinou možnou cestu ke zvýšení účasti občanů ve screeningu zhoubných nádorů (ZN) prsu, děložního hrdla a tlustého střeva a konečníku. Ta v současné době u prvních dvou uvedených přesahuje 50%, u kolorektálního karcinomu se však screeningu účastní pouhá čtvrtina cílové populace. Přesto jsou tato čísla stropem, který bez cíleného pozvání každého dosud nezapojeného jedince zřejmě nelze překonat. I proto se odborné lékařské společnosti několik let zasazovaly o to, aby byl každý občan v cílové skupině, který se preventivních vyšetření dosud nezúčastnil, pozván formou dopisu ke svému praktickému lékaři nebo gynekologovi; právě ti jsou totiž pomyslnou branou do screeningového procesu. Tímto krokem se také organizovaný screening stává populačním a dosahuje tak nejvyššího stupně organizace ve smyslu mezinárodních standardů a doporučení. A pouze na této úrovni lze očekávat, že se v dlouhodobém měřítku projeví jeho hlavní efekt: pokles úmrtnosti na dané nádorové onemocnění v celé populaci.



Informační zázemí všech tří českých screeningových programů dlouhodobě zajišťuje Institut biostatistiky a analýz LF MU (IBA MU). To obnáší zejména provoz registrů, v nichž se zaznamenávají všechna provedená screeningová vyšetření (kolonoskopie, mamografie a cytologická vyšetření stěrů z děložního hrdla), pravidelný monitoring a analýzy výkonnosti a bezpečnosti jednotlivých programů a v neposlední řadě i provoz oficiálních webových stránek: www.mamo.cz, www.kolorektum.cz a www.cervix.cz. Na základě těchto zkušeností byl IBA MU pověřen vypracováním oficiální metodiky k zavedení populačního screeningu v ČR a také podrobného manuálu k vlastnímu adresnému zvaní. Tuto metodiku využijí zejména Ministerstvo zdravotnictví ČR, jakožto koordinátor národních screeningových programů a rovněž i zdravotní pojišťovny, které budou své pojištěnce na preventivní vyšetření zvat.

Ve čtvrtek 5. prosince 2013, tedy dva dny poté, co Ministerstvo zdravotnictví ČR oficiálně oznámilo zahájení projektu adresného zvaní, se v Praze na odborném semináři sešli zástupci institucí a odborností, které jsou do screeningových programů zapojeny, aby zde prodiskutovali krátkodobé i dlouhodobé dopady tohoto nepochybně pozitivního kroku. Seminář nazvaný „Stav screeningových programů zhoubných nádorů v České republice a význam adresného zvaní občanů“ uspořádal IBA MU ve spolupráci s Kanceláří WHO v ČR, Iniciativou Kolorektum.cz a Kanceláří poslance Evropského parlamentu RNDr. Pavla Poce. Osobní záštitu nad seminářem převzali MUDr. Martin Holcát, MBA, ministr zdravotnictví ČR, MUDr. Alena Šteflová, Ph.D., MPH, ředitelka Kanceláře WHO v ČR, a RNDr. Pavel Poc, poslanec Evropského parlamentu.

Doc. Ladislav Dušek, ředitel IBA MU, v úvodu semináře představil zmíněnou metodiku adresného zvaní, která byla vyvinuta za podpory Světové zdravotnické organizace (WHO) a Ministerstva zdravotnictví ČR. Semináře se také zúčastnil poslanec Evropského parlamentu RNDr. Pavel Poc, významný protagonista prevence nádorových onemocnění v EU, který je mimo jiné iniciátorem a spoluautorem Prohlášení Evropského parlamentu ze dne 25. listopadu 2010 o boji proti rakovině tlustého střeva a konečníku v Evropské unii. Ten upozornil, že prosazení projektu trvalo poměrně dlouhou dobu a že ani výsledky



v podobě výrazného snížení mortality nebudou patrné hned. Je to však investice do budoucnosti, která sice přesahuje délku jednoho volebního období, ale našemu státu, tedy nejen zdravotnickému systému samotnému, se bohatě vyplatí.

Stav jednotlivých screeningových programů a význam adresného zvaní pro jejich další průběh zhodnotili jejich odborní garanti – prof. Jan Daneš (VFN v Praze), prof. Miroslav Zavoral (ÚVN Praha) a MUDr. Vladimír Dvořák (Centrum ambulantní gynekologie a primární péče, Brno); za praktické lékaře, kteří jsou nedílnou součástí prevence, promluvil doc. Bohumil Seifert (1. LF UK). Pohled plátců na problematiku prezentovaly MUDr. Hana Šustková (VZP ČR) a MUDr. Renata Knorová (ČPZP).

Adresné zvaní je krokem, kterým se organizovaný screening stává populačním. Všechny tři české národní screeningové programy ZN disponují komplexním diagnostickým i informačním zázemím, které je připraveno na očekávanou zvýšenou účast občanů a dokáže výsledky projektu rychle vyhodnotit. Zvaní občanů je však třeba doprovodit kvalitní informační kampaní; do přípravy jejího obsahu by měli být zapojeni i zástupci odborných společností, a to minimálně ve fázi jeho finalizace.

Dlouhodobé dopady adresného zvaní a související vyšší účasti občanů ve screeningu jsou nepochybně pozitivní, jak prokázala řada studií po celém světě: záchyt nádorů v ranějším stadiu, vyšší šance na vyléčení pacienta a úspora nákladů za léčbu pokročilého onemocnění. Lékaři i zástupci zdravotních pojišťoven však upozorňují, že počáteční efekt může být zcela opačný, a to zejména u kolorektálního karcinomu. Díky většímu počtu lidí, kteří dosud prevenci zanedbávali a ke screeningovému vyšetření se dostaví poprvé, dojde velmi pravděpodobně zpočátku naopak ke zvýšení incidence pokročilých stadií onemocnění (v literatuře je tento jev označován jako „harvesting effect“). Finanční náklady vyplývající ze zavedení adresného zvaní tedy nesouvisí jen s rozesláním dopisů a informační kampaní. Ve zdravotním systému je třeba najít i prostředky na zvýšený počet diagnostických vyšetření a v neposlední řadě i na léčbu očekávaného vyššího počtu nádorů, zejména těch, které budou diagnostikovány v pozdějším klinickém stadiu. Odborníci, plátcí zdravotní péče i politici si však uvědomují, že prevence ZN je během na dlouhou trať a že vyžaduje vysokou počáteční investici, která se v budoucnosti bohatě vyplatí, zejména s ohledem na stále rostoucí onkologickou zátěž populace.

Výzva doc. RNDr. Ladislava Duška, Ph.D.:

„Vážené kolegyně a kolegové, stárnutí se nevyhýbá nikomu, pedagogy a vědce naší lékařské fakulty nevyjímaje. Pokud dostanete pozvánku své zdravotní pojišťovny k účasti na preventivním vyšetření některého ze zde probíraných typů nádorů, znamená to, že jste v cílové skupině běžícího screeningu a přesto se jej 3–5 let neúčastníte. Prosím, neignorujte toto pozvání a do screeningu se zapojte. Kdo jiný by měl jít naší populaci vzorem, než právě pracovníci lékařských fakult.“

Screeningový program	Cílová populace	Screeningová metoda
Program screeningu nádorů prsu	ženy ve věku od 45 let	mamografické vyšetření jednou za dva roky
Program screeningu nádorů tlustého střeva a konečníku	muži a ženy ve věku od 50 let	50–54 let věku – test na skryté (okultní) krvácení do stolice jednou ročně
		od 55 let věku – test na skryté krvácení do stolice jednou za dva roky NEBO screeningová kolonoskopie jednou za 10 let
Program screeningu nádorů děložního hrdla	všechny dospělé ženy (pozvání od 25 let)	vyšetření stěru z děložního hrdla jednou ročně při gynekologické preventivní prohlídce

4. CELOSTÁTNÍ STUDENTSKÁ KONFERENCE OPTOMETRIE S MEZINÁRODNÍ ÚČASTÍ



I letošní ročník byl pořádán pod záštitou děkana LF MU pana prof. MUDr. Jiřího Mayera, CSc., s osobní účastí proděkanky pro nelékařské obory LF MU, paní doc. PhDr. Miroslavy Kyasové, Ph.D.

Jsme rádi, že se naší konference opět zúčastnili naši kolegové z University of Applied Sciences Velika Gorica pod vedením pana prof. Alena Stranjika, mag. ing. aeronaut. a paní Kristiny Mihić, bacc. ing. opt. Aktivně se zapojily také kolegyně z FBMI ČVUT Kladno s velmi přínosnými sděleními. Věříme, že příště budeme moci uvítat i studenty z Katedry Optiky PŘF UP Olomouc.

Program našich konferencí je vždy multitematický. Studenti prezenčního studia zde mají možnost představit tu část optometrie, která je zajímavá, ke které mají blízko a zároveň si procvičit své rétorické dovednosti, učit se překonávat trému tak, aby v budoucnu bez obav mohli prezentovat na školeních, workshopech, seminářích nebo sjezdech, kongresech domácích i zahraničních. Ti z nich, kteří se podíleli na organizaci, nahlédli do zákulisí tisíce maličkostí, které je potřeba organizovat, provést, aby výsledek byl pro všechny zúčastněné přijatelný a stal se přínosem.

Celkem 241 účastníků vyslechlo 16 přednášek, které se zabývaly ochranou oka proti UV záření, vlivem adaptace na kvalitu vidění, noční myopii, leukokórií v dětském věku, terapeutickými účinky barevných filtrů, syndromem suchého oka, oční dominancí v souvislosti se stranovou preferencí, komplikacemi při užívání kontaktních čoček, dodržováním zásad jejich zdravého nošení, korekcí keratokonu a marginální pelucidní degenerace pomocí pevných plynopropustných čoček, korelací výsledků superpozice měřené na synoptoforu a pomocí Schoberova testu, vlivem refrakčních vad na stereoskopické vidění, připomenuty byly také principy retinoskopie. Zajímavé bylo také nahlédnutí do světa nevidomých díky pří-

spěvku nazvaném „Neviditelná výstava“. Pro účastníky z řad studentů také zazněly zajímavé informace o možnostech výměnných studijních pobytů v rámci programu Erasmus.

Přestávky bylo možné využít nejen k občerstvení, ale i k účasti na workshopech, na kterých studenti procvičovali vyšetření pomocí štěrbinové lampy, měření na autorefraktometeru, stereotestu, cheiroskopu, vergenčnímu stereoskopu, proximetru, k dispozici byly také Visioffice, Screening, Eyecast Pro a další pomůcky sloužící optometristům pro diagnostické a korekční účely. Na celkem šesti staništích se každou přestávku vystřídaly 3 skupinky studentů, takže byli uspokojeni všichni zájemci.

Diskusní kroužky se tvořily také kolem sekce posterů s tématickým zaměřením na aplikaci a edukaci klientů při užívání kontaktních čoček, materiálů a geometrii kontaktních čoček, komplikace při jejich kontinuálním nošení, další byly věnovány problematice astigmatismu, korekci monovision, suchému oku, vlivu diabetické retinopatie na barvocit, refrakčním vadám a heteroforií ve vztahu ke stereopsi, měření zrakové ostrosti metodou sVEP.

Celá konference probíhala v česko-anglické dvojprojekci, aby i začínající studenti prvního ročníku správně pochopili odborné výrazy. Rozšíření témat workshopů a posterová sekce, tedy letošní novinky, byly přijaty všemi účastníky velice pozitivně.

Věříme, že do dalšího ročníku se již aktivně zapojí i naše budoucí ortoptistky, které zahájily studium po akreditaci tohoto studijního oboru na KOO LF MU v letošním akademickém roce.



ROZHOVOR S VÍTĚZKOU CENY MILADY PAULOVÉ – PROF. MUDR. ALEXANDROU ŠULCOVOU, CSC.



Kdo byla M. Paulová a proč je po ní pojmenována tato cena, která je udělována teprve popáté?

Milada Paulové byla historička a byzantoložka, které bylo jako první ženě u nás umožněno přednášet na univerzitě (od roku 1925). By také první ženou, která byla jmenována nejprve mimořádnou (1935) a v roce 1945 (se zpětnou účinností k roku 1939) řádnou profesorkou.

„Cena Milady Paulové“ byla ustanovena podle NAŘÍZENÍ VLÁDY o oceněních udělovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (Sbírka zákonů č. 313, § 5) k udělení jednou ročně ženě za významný přínos k rozvoji vědeckého oboru, mimořádné výsledky v oblasti mezinárodního výzkumu a vývoje, významnou pedagogickou, publikační činnost ženy. Tato Cena je proto udělena ve spolupráci s Národním kontaktním centrem – Ženy a věda, Sociologického ústavu AV ČR. V roce 2013 bylo navrženo 6 kandidátek.

Co bylo hlavním impulsem pro Vaše životní spojení s farmakologií?

Absolvovala jsem s velkým nadšením pro klinickou práci Lékařskou fakultu naší brněnské univerzity (tehdy v r. 1970 Univerzity J. E. Purkyně), jenže, již jako matka 2leté dcery. Můj po-promoční nástup na místo asistentky tehdejší katedry farmakologie byl vlastně motivován jako provizorní, neboť umístění v Brně, kam se za námi přestěhoval manžel – Pražák, nebylo možné. Jenže nakonec se z provizoria stalo ono celoživotní spojení. Utvrzeno bylo obhajobou kandidátské farmakologické disertační práce „K úloze některých neurotransmiterů v mechanismu účinku benzodiazepinů na chování“ na Farmakologickém ústavu Československé akademie věd v Praze. Benzodiazepiny objevené začátkem 60tých let byly již v té době klinický „šlágr“ pro léčbu úzkosti a nespavosti, avšak jak, jakým farmakologickým mechanismem vlastně působí, se nevědělo. K jejich dalšímu zkoumání bylo potřebné studovat i na preklinické úrovni změny chování. A to mě při plnění projektu mé disertační práce velmi nadchlo, obzvláště nově se rozvíjející etologický výzkumný přístup. Tomu jsem se i později dále věnovala a vycházela z něj i při formování vědecké práce farmakologického týmu naší univerzity, jako vedoucí Farmakologického ústavu, jako školitelka a předsedkyně Oborové rady Lékařské farmakologie pro doktorské studium. To jsem vlastně poprvé v Brně zavedla a opakovaně akreditovala.

Proč zrovna kanabinoidní výzkum, cítila jste mezeru na tomto vědeckém poli nebo sehrál roli jiný moment?

Impulsů bylo jistě více, ale ten nejpádňější byl objev existence látek přirozeně se i v našem těle vyskytujících a působících jako rostlinné kanabinoidy a neznalost jejich funkcí. Při něm stál na jeruzalemské univerzitě olomoucký rodák, profesor Palackého univerzity, doktorand MU a později na náš návrh nositel titulu Doctor Honoris Causa MU.

Od té doby také trvá i naše spolupráce s Hebrew University i jinými pracovišti ve světě, zabývajícími se výzkumnou kanabinoidní oblastí, která je pokládána za velmi důležitou a perspektivní. Nejen pro diskutovanou problematiku užívání a zneužívání kanabinoidů z konopí, ale pro pochopení fyziologie a patofyziologie zmíněného endokanabinoidního systému a medicínského významu při hledání farmakoterapií jeho deregulací, která mohou způsobovat různá onemocnění.

Kdo vás na Cenu M. Paulové navrhl?

Nevím, zda-li mám úplné informace, ale kopií, které jsem od navrhovatelů obdržela bylo osm.

Jeden návrh byl zaslán ze zahraničí (z výše jmenované jeruzalemské Hebrew University), další byly formulovány a podepsány dřívějšími i současnými spolupracovníky: z Masarykovy univerzity, z Veterinární a Farmaceutické Univerzity v Brně, z Univerzity Karlovy.

Jaký je váš největší úspěch v oblasti práce se studenty LF?

Po mnoho let jsem se snažila věnovat soustavnou péči vědeckému vzdělávání pregraduálních studentů v rámci studentské vědecké činnosti (SVOČ). Výsledky byly prakticky každoročně prezentovány na Fakultních studentských vědeckých konferencích a Konferencích mladých lékařů, kde opakovaně získávaly ohodnocení na předních místech. V posledních letech zájem pregraduálních studentů vyšších ročníků o vědeckou práci v preklinickém oboru bohužel rapidně poklesl a studentských konferencí se účastní jen postgraduální studenti, naši doktorandi v oboru Lékařské farmakologie.

Když zavzpomínám, tak si dovolím za jeden ze svých úspěchů považovat rovněž své počiny ve funkci proděkanky LF MU pro zahraniční styky, kdy se mi podařilo vyjednat podpis smluv o vzdělávací spolupráci LF MU se 4 lékařskými fakultami v USA (Baylor University, Dallas; Southwestern Medical Center, Dallas; Medical School, Fort Worth; Faculty of Medicine, Wichita), na základě nichž se uskutečnila dlouhá řada úspěšných výměnných stáží nejen lékařů ale i studentů, jak postgraduálních, tak i pregraduálních.

Co se týká absolventů doktorského studia Lékařské farmakologie na LF MU mám radost, že se jich většina trvale dobře uplatnila v oboru na českých univerzitách (LF MU, 2. LF UK, 3. LF UK, Veterinární a farmaceutická univerzita Brno) nebo u řady prestižních farmaceutických společností v ČR i v zahraničí, ale i ve výzkumných institucích v zahraničí (National Institute of Drug Abuse USA; Německo; Švýcarsko). Radostné bylo, že disertace mnou vedených doktorandů posbíraly také některá velmi pěkná ocenění v řadě soutěží domácích i zahraničních. Např. 2× Cenu rektora MU, Cenu ministryně školství a v celostátní soutěži „Prix de recherche en sciences pharmaceutiques“ pořádané u nás francouzským velvyslanectvím.

Co jste musela své práci obětovat a čím vám to vynahradila?

Obětovat (ale raději bych řekla věnovat) bylo třeba (a stále ještě je) hodně času. Nejen na pracovišti, ale i třeba mimo něj, doma, při studiu či promýšlení dalších postupů práce. Vynahrazení pak plyne z dosažených úspěchů, ale ty průběžně člověk ani tak moc nekalkuluje. Proto jsem byla nakonec ráda, že jsem byla v rámci nominace na Cenu Milady Paulové přinucena odpovědět na řadu otázek, které k reminiscencím nutily a shrnuly co se dělo, udělalo a jaký to má dopad. Vlastně jsem nakonec ocenila, že soutěž o Cenu Milady Paulové existuje a že se shrnutí takto při mé nominaci učinilo. A co teprve ony nominační listy k Ceně Milady Paulové, jejichž kopie mi navrhovatelé poslali. Jejich obsah a jeho formule, ty pro mě vážně znamenají ono „vynahrazení“. Asi ještě větší než byly uspokojivé pocity, které se dostavovaly, když jsem byla postupně obsazována do funkcí výborů mezinárodních odborných společností řádnými volbami jejich členů, naposledy jako Vice-presidentka světové International College of Neuropsychopharmacology (CINP).

Děkuji Vám za rozhovor a přeji hodně elánu do další práce

Irena Wernerová

MEFANET 2013: ŽIVOT JE KRUH

Jakub Gregor, Daniel Schwarz, Martin Komenda (IBA MU)



Číslo sedm je obvykle považováno za šťastné či magické, dokonce i v matematice patří mezi tzv. příznivá čísla. Míra štěstí a okouzlení u účastníků sedmého ročníku konference MEFANET byla sice asi různá, ale o jejich velké přízni věnované síti českých a slovenských lékařských fakult nelze pochybovat.

Stejně jako loni se tradiční dvoudenní setkání konalo v brněnském Hotelu International, který poskytl ve dnech 26.–27. listopadu prostory a zázemí zástupcům lékařských a zdravotnických fakult a pracovišť zabývajícím se moderními metodami výuky medicíny a využitím informačních technologií v této oblasti. Přivítání účastníků a zahájení konference se ujal prof. Stanislav Štípek z 1. LF UK a pravidelnou „zprávu o stavu unie“ přednesl dr. Daniel Schwarz z IBA LF MU. Ve svém příspěvku se soustředil na šest oblastí a cílů, jichž se MEFANET aktuálně snaží dosáhnout, ať už jde o vybudování platformy pro sdílení elektronických výukových děl a systému pro hodnocení jejich kvality (obě tyto položky lze v současné době odškrtnout jako splněné), využití systémů pro elektronické testování, rozvoj platformy MEFANET směrem ke komplexní ICT infrastruktuře, rozšiřování sítě o další instituce nebo získávání zdrojů pro její fungování.

Již několik let se úvodní program konference MEFANET odehrává v režii pozvaných zahraničních hostů a nejinak tomu bylo i letos. Jako první se za řečnický pultík postavil prof. Panagiotis Bamidis z Aristotelovy univerzity v Soluni. Jeho úvodní kompliment vůči unikátní středoevropské spolupráci na poli medicínského vzdělávání určitě nebyl pouhou zdvořilostí k hostitelům. Přednáška samotná,

nazvaná The Role of Big Data and Learning Analytics in Medical Education, pak byla zaměřena spíše na koncové fáze tvorby a využívání elektronických učebních materiálů – analýzu dat o tom, jak uživatelé s daným dílem pracují, čemu se věnují a jak dlouho. Všechny tyto informace lze analyzovat a získat tak mnoho informací a podnětů pro další vývoj. Jedná se však obvykle o velké objemy dat, které jdou svým množstvím za možnosti běžných databází, proto je v této souvislosti používán termín „big data“.

Tradiční zemí, z níž jsou na MEFANET přednášející zvaní, je Velká Británie, kterou tentokrát zastupoval dr. Simon Wilkinson z Univerzity v Nottinghamu. Ten se věnoval dalšímu aktuálnímu tématu – elektronickému testování studentů. Představil systém Rogö a koncept „4P“ (Purpose, People, Process, Performance), který by měl být při celém procesu tvorby a využívání elektronických testů následován. V prezentaci rovněž upozornil i na některé praktické aspekty e-testování, například jak rychle a elegantně řešit potíže technického rázu (když máte v místnosti 300 studentů u 300 PC, určitě alespoň jeden zapomene přístupové údaje a nejméně jednomu celý systém spadne) nebo i na to, že je třeba mít na zřeteli studenty s různými zdravotními omezeními (zejména zraku). Že je elektronické testování opravdu vděčné a rozmanité téma, potvrdil ostatně i samostatný blok přednášek, který proběhl druhý den konference. Zazněly v něm jak příspěvky spíše teoretické v podání hlavních odborníků v této oblasti z 1. LF UK a LF MU, tak i ty praktické, ukazující na konkrétní využití a problémy. V každém případě lze konstatovat, že jak u vzdělávacích materiálů, tak i u elektronických testů je závěrečným krokem hodnocení odezvy uživatelů a celý proces tvorby se vlastně vrací na začátek svého životního cyklu a vzniká dílo nové, které reflektuje zkušenosti z fáze předchozí. Řčení „život je kruh“ tedy platí i pro medicínské vzdělávání.

Ve výčtu zahraničních hostů samozřejmě nesmíme zapomenout ani na dr. Adriana Raudaschla z Medikidz Ltd. (Velká Británie), který je ostatně účastníkem konference MEFANET znám už z loňska, kdy přednášel prostřednictvím videokonference. Tentokrát se do Brna dostavil osobně, aby zde vedl workshop nazvaný Gamification of Medical Education. Adrian během 75 minut provedl účastníky workshopu životním cyklem vývoje softwarových aplikací a her pro segment medicíny, a umožnil tak i laikům nahlédnout pod pokličku vývoje, nasazení a testování prototypů aplikací. Přitom stihnul kromě četných ukázek případových studií medicínských aplikací účastníky také aktivně zapojit, a to když rozdělení ve skupinách navrhovali základní kontury čtyř různých aplikací, které by mohly v blízké budoucnosti zacelit určitou díru na trhu, která se ukazuje alespoň podle průzkumu realizovaného na App Store a Google Play.

Z dalšího velmi bohatého programu konference vyberme například sekci věnující se bezpečnosti a managementu klinických dat, což je stále důležitější téma nejen ve vzdělávání, ale zejména v běžném nemocničním provozu. Kybernetické útoky jsou totiž v současnosti mnohem aktuálnější a častější hrozbou než teroristické, mohou se opravdu přihodit komukoliv a vyžadují reakci v řádu několika sekund. A to platí nejen pro lidi, kteří mají IT bezpečnost na starosti, ale pro všechny uživatele připojené k Internetu, přestože mohou brát některá opatření jako obtěžující nutné zlo.

Dopad e-learningu na konkrétní obor medicíny je také nedílnou součástí konference MEFANET – v letošním roce to byla biofyzika a medicínská informatika. Obě oblasti jsou v současné době velmi důležitou součástí vzdělávání budoucích lékařů a zdravotnických pracovníků, bez nichž víceméně nelze některé aspekty medicíny dobře pochopit. V některých přednáškách však zazníval i poněkud pesimistický tón, zejména pokud jde o znalosti základů fyziky u nových studentů a obecně o „nadšení“, jaký tento předmět u nich vzbuzuje.

Jestliže jsme před rokem psali o dravém nástupu nelékařských zdravotnických věd, letošní ročník konference to jen potvrdil. Nelékařským oborům byly věnovány hned dvě samostatné obsáhlé sekce a téma



vzdělávání sester a dalších zdravotnických pracovníků prosáklo i do dalších bloků a diskuzí. Vzniká zde také mnoho zajímavých edukačních děl, nicméně je zřejmé, že i vzdělávací materiály pro nelékařské obory budou muset projít podobnou cestou jako celý MEFANET, tedy směrem ke garanci obsahu a komplexnímu hodnocení kvality.

Velmi bohatou diskuzi zažila (ostatně jako vždy) sekce zaměřená na legislativní a právní aspekty aktivit sítě MEFANET – letos zaměřená na nové politiky univerzitních nakladatelství a princip „open access“. Jako „panelisté“ diskuzi otevřeli prof. Stanislav Štech (prorektor Univerzity Karlovy v Praze), dále Mgr. Petr Valo (ředitel vydavatelství Karolinum), dr. Hana Dziková (ředitelka vydavatelství Univerzity Palackého v Olomouci) a Mgr. Jakub Michálek (právník, místopředseda Pirátské strany).

Z diskuze vyplynula jednak absence koordinující role státu při vytváření postoje či politiky „open access“ a dále fakt, že pro obdobné diskuzní platformy je třeba vyhradit příště více času, neboť zjevně přinášejí pro komunitu MEFANET stále velmi atraktivní diskuzní podněty.

Nabitý odborný program letošního ročníku konference MEFANET byl ukončen poděkováním všem partnerům, řečníkům, panelistům, předsedajícím i aktivně diskutujícím v pozdním odpoledni druhého dne a večer pak proběhlo další otevřené setkání Koordinační rady MEFANET. Jednání se neslo v duchu spokojenosti s právě ukončenou konferencí – organizační tým dostal zelenou pro pokračování v příštích letech ve stejném duchu, velmi pozitivně byl hodnocen odklon od paralelních sekcí směrem k „single-track“ konceptu. Věcná diskuze se vedla zejména o časopisu MEFANET Journal (print: ISSN 1805-9163, online: ISSN 1805-9171) – jeho odborném zaměření a indexování v citačních databázích.

Tradice konferencí MEFANET bude pokračovat i v roce 2014 – osmé setkání českých a slovenských lékařských a zdravotnických fakult a pracovišť se bude konat 26.–27. listopadu 2014 v Brně.



„ZDRAVOTNICKÁ PEVNOST BOYARD“ – ANEB TÝMY MEDIKŮ V BIOLOGICKY NEBEZPEČNÉ AKCI

Hana Harazim, Martina Kosinová, Roman Štoudek, Petr Štourač

Je to již 6 let od založení portálu AKUTNĚ.CZ zaměřeného svojí činností na předávání znalostí o akutní medicíně, a to zejména studentům lékařských fakult. Jeho rozvoj je neodmyslitelně spjat s prací jeho tvůrců: dobrovolníků z řad lékařů, sester a studentů spojených s Lékařskou fakultou Masarykovy univerzity. Proto jsme byli velice rádi, když se naskytla příležitost nabídnout tentokrát právě oněm studentům, tvůrcům portálu AKUTNĚ.CZ, šanci zúčastnit se jedinečného projektu, který vznikl spoluprací portálu AKUTNĚ.CZ s magazínem pro anesteziology – Rajskeplyn.cz.

Záštitu nad touto akcí převzala doc. MUDr. Jarmila Drábková, CSc., za armádní autority šéf vojenského zdravotnictví brig. gen. MUDr. Božetěch Jurenka.

Co vše zažili studenti během tří dnů v Centru biologické ochrany v Těchoníně, utajované nemocnici v Orlických horách? Stali se z nich opravdu o něco dříve lékaři – intenzivisté, kteří řešili zapeklité a často komplexní problémy vznikající u akutního lůžka?



DEN 1

Studenti se mohli hned v úvodu velmi detailně seznámit s prostředím této médií mnohdy až mýtizované nemocnice. Centrum biologické ochrany Armády České republiky Těchonín je plně vybavenou nemocnicí v režimu superspecializované JIP, toho času ve stavu „stand-by“ režimu, kdy plně vybavená čeká na ošetření pacientů zasažených vysoce rizikovou nákazou, kterou může být např. variola, anthrax, mor, SARS nebo Ebola. Studenti tak postupně prošli místy s režimy Biohazard Safety 4 (známé hlavně z filmů pohybem personálu ve speciálních žlutých skafandrech), Biohazard Safety 3 (s volnějším režimem a vícelůžkovými pokoji) a nakonec tzv. „peklem“, tedy čistíčkou odpadních vod a spalovnou pevného infekčního materiálu.

Blok teoretického zasvěcování před vlastním praktickým nácvikem byl pojat velmi systematicky a začal historií vlastního armádního objektu, následovala historie vývoje a aplikace biologických zbraní, tedy „jaderných zbraní chudých“. Jejich první použití je nejspíše zdokumentováno již ve Starém zákoně – šestá boží rána totiž nápadně připomíná epidemii antraxu. Vynalézaví Tataři při obléhání krymského města Kaffa šikovně využili epidemii černé smrti ve svých řadách, mrtvá těla lidí i zvířat poslali přes hradby a v krátké době vyrovnali počty na obou jejich stranách. Hrstka přeživších uprchlíků se na lodích zachránila a útočiště našli v mnohých přístavech na březích Středozemního moře, kde dále rozsévají „černou smrt“. Bohužel to byla pouze předzvěst dalšího rozvoje těchto zbraní, kterým neučinila přítrž ani „Ženevská konvence“ zakazující jejich použití.

Dále proběhla teoretická příprava k praktickému programu z oblasti neurointenzivní péče, nutrice v intenzivní medicíně, hrudní problematiky a popáleninové medicíny. Třešničkou na dortu bylo představení vojenské letecké záchranné služby a jejího využití nejen při transportu pacientů vrtulníkem po území České republiky, ale i pro mnohahodinové lety armádním speciálem ze zahraničí, jako tomu bylo například loni po havárii českého autobusu v Chorvatsku.



DEN 2

Druhý den účastníky probudilo horské podzimní slunce, které jim nalilo energii pro zvládnutí 11 praktických modulů a s optimismem před následným soutěžním dnem. Všichni účastníci postupně prošli moduly: neurointenzivní péče, akutní stavy v porodnictví, akutní stavy v anesteziologii, moduly PNP – polytrauma a popáleniny, akutní kardiologie, sepse, nutrice, perakutní infekce, emergency modul a hrudník v intenzivní péči.

DEN 3**Zdravotnická Pevnost Boyard**

Je brzké podzimní ráno, mlha se převaluje přes těchonínské kopečky a otec Fura se už těší na nadšené účastníky, kteří zabojují v pětihodinovém klání pevnosti Boyard. Stanoviště jsou de facto totožná s těmi z předešlého dne, nicméně úkol k plnění vyžaduje naprosto samostatný přístup a často je opeřen nějakým novým symptomem nebo jinou záludností. Nástrahy, úkoly a léčky je čekají nemalé, za každé úspěšně vyřešené stanoviště získají indicii. Také mají šanci si jednu indicii „vyběhat“ – pokud neuhádnou medicínskou hádanku otce Fura. Jelikož za místních podmínek nemůže být indicie hozena do moře, poslouží pro tento účel vzdálená autobusová zastávka. Odměnou za správné složení hesla jim bude nikoliv proud zlatáků v kašně, ale aktivace dekontaminační sprchy v přechodové komoře, kam se vítěz vypraví v ochranném skafandru.

A kdo se stal vítězem? Kdo složil heslo: „Rajský plyn“ a byl po zásluze osprchován? To v kontextu získaných nových zážitků, odborných znalostí a dovedností jde mírně stranou. Vítězi jsou dle našeho soudu všichni zúčastnění. Pokud jste ale zvědaví, stačí navštívit portál AKUTNĚ.CZ a dozvíte se více.

... sejdem se na AKUTNĚ.CZ ... v Těchoníně 2014 ...

Za pokrytí nákladů spojených s dopravou studentů organizátoři děkují Nadačnímu fondu AKUTNĚ.CZ zřízenému při Masarykově univerzitě.

Za spolupráci a pomoc vyjadřují organizátoři akce poděkování prezidentce Spolku mediků Lékařské fakulty Masarykovy univerzity Kateřině Jedličkové a duchovnímu otci Zdravotnické pevnosti Boyard kpt. MUDr. Tomáši Březinovi.

A názory studentů na jednotlivé moduly?**Hrudník v intenzivní péči**

Po včerejší vyčerpávající přednášce si účastníci mohou vyzkoušet hrudní drenáž a perikardiocentézu.

Míša K.: „Nácvik zavedení hrudního drénu byl dobrý, v knihách je to většinou uvedené pokaždé jinak, které místo máme zvolit. Hlavně jsme si to mohli i prakticky vyzkoušet.“

Marek: „Po včerejší teoretické přednášce bylo super vyzkoušet si základní, ale zároveň neúplně snadné výkony, jako je perikardocentéza či hrudní drenáž, na modelu.“

Akutní stavy v porodnictví

Na velmi autentický model fyziologického porodu si mohli všichni vyzkoušet, jak vést porod a jak vybatvit dítě bez úhony. Posloužil též jako ukazatel pro případné komplikace, které mohou nastat.

Karolina: „My pátáci jsme ještě neměli gynekologii, takže jsme se dozvěděli spoustu nového. Zajímavé byly manévry během porodu, paní doktorka to úžasně vysvětlila.“

Akutní stavy v kardiologii

Pavla: „Výuka arytmií proběhla v podobném duchu jako ve škole, ale ocenili jsme možnost vyzkoušení echokardiografie na živém figurantovi, pro co ve škole není dostatek prostoru ani technického vybavení.“

Sepse

Katka: „Mnohokrát jsem již viděla invazivní zajištění arteriálního vstupu, ale konečně jsem měla příležitost poprvé si vše sama vyzkoušet, a to bez strachu z poškození pacienta.“

Zuzka: „Líbilo se mi, že jsme kromě teoretického úvodu k sepsi měli možnost si prakticky vyzkoušet punkci v. subclavia k zavedení centrálního žilního katetru a zároveň si vyzkoušet zavedení permanentního močového katetru jak na ženském, tak mužském modelu.“

Cellkové hodnocení dnešních modelových situací

Katka G.: „Je skvělé, že my šestáci si můžeme zopakovat věci, které už víme, a ještě pár věcí dohnat, třeba léky a dávkování.“

Více dojmů našich studentů naleznete na www.akutne.cz.



MEDINFO SE PŘEDSTAVUJE

Mgr. Zdeňka Dohnálková

*vedoucí Knihovny univerzitního kampusu a koordinátorka
medicínského konsorcia projektu MEDINFO*

Čtenáři fakultního časopisu mohli zkratku MEDINFO již zaznamenat v předchozích číslech, v krátké noticce o zahájení projektu koncem r. 2012. V lednu 2014 je již projekt v plném běhu a cílem dnešního příspěvku je představit podrobněji jeho přínosy pro Lékařskou fakultu. Plný název projektu zní „Informační zdroje pro medicínu a příbuzné obory“, a projekt je řešen na MU univerzitními knihovníky, v čele s RNDr. Bartoškem z Knihovnicko-informačního centra ÚVT. V realizačním týmu působí 2 zaměstnanci Knihovny univerzitního kampusu (KUK) jako garanti částí projektu, který s celkovými způsobilými výdaji ve výši 107,4 milióny Kč nemá v oblasti zabezpečení informačního zázemí vědecko-výzkumných potřeb MU obdobu.

Jedním z hlavních cílů projektu je zajistit nákup a zpřístupnění vybraných elektronických informačních zdrojů (EIZ) pro výzkum v oblasti medicíny a zdravotnictví pro konsorcium předních medicínských institucí v ČR. Zde je koordinátorkou vedoucí KUK. Pro účely projektu byly osloveny další instituce s blízkými informačními potřebami. Výsledkem je spolupráce sedmi vysokých škol s lékařskými a/nebo zdravotnickými fakultami a jedné fakultní nemocnice (Univerzita Palackého v Olomouci (UPOL), Ostravská univerzita v Ostravě (OSU), Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně, Mezinárodní centrum klinického výzkumu (FNUSA-ICRC), Západočeská univerzita v Plzni (ZČU), Univerzita Pardubice (UPCE), Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně (UTB) a Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem (UJEP). Tyto instituce společně vytipovaly klíčové informační zdroje, ze kterých si pak každá instituce namodelovala své vlastní portfolio zdrojů, odpovídající jejím konkrétním potřebám a finančním možnostem, viz níže zobrazená tabulka.

Časově je zajištěno předplatné databází do konce r. 2017, a v letech 2018–2019 bude každá instituce hradit předplatná ze svých zdrojů.

Součástí řešení je i školení a propagace zdrojů mezi uživateli, během r. 2013 bylo vyškoleno téměř 600 osob. Důležitá je statistika, monitorovacími indikátory je počet přístupů.

Dalším cílem projektu je dovybavení knihoven MU chybějící odbornou literaturou a doplnění informačních technologií pro špičkový výzkum na MU. K tomuto cíli byl proveden sběr návrhů kvalitních vědeckých informací v podobě knih, kompendií, archivů a časopisů pro kompetitivní výzkum a průzkum dostupných technologií pro jejich efektivní využívání. Bylo zakoupeno více než **850 vybraných monografií** a významných kompendií, **předplaceno 25 tištěných** a **79 on-line prestižních vědeckých časopisů**. Také byly **zakoupeny 4 e-archivy** významných periodik. Tato skutečnost výrazně ulehčila rozpočtu Lékařské a Přírodovědecké fakulty MU na léta 2013–2014, u databází do r. 2017. Z technologií byla pořízena vyhledávací služba pro jednotné vyhledávání informací v heterogenních elektronických informačních databázích, tzv. discovery service. Bylo uskutečněno celkem 20 dílčích výběrových řízení, aktuálně se připravuje poslední, na technologii vstupních turniketů do knihovny univerzitního kampusu.

Další informace, společně s přehledem získaných zdrojů a titulů časopisů, jsou vystaveny na stránce projektu <http://medinfo.ics.muni.cz/>.

	Produkt	MU	UPOL	FNUSA	OSU	ZČU	UJEP	UTB	UPCE	ks
1	BMJ Online + BMJ Journals Online	1	1	1	1					4
2	LWW High Impact Collection	1	1	1						3
3	LWW Definitive Archive	1	1	1						3
4	Karger Journal Collection Current	1	1	1						3
5	Karger Journal Backfiles 1998–2012			1						1
6	New England Journal on Medicine	1	1	1						3
7	Thieme e-books Library	1	1	1						3
8	Nursing@OVID	1	1	1		1	1			5
9	CINAHL Plus with Fulltext				1			1	1	3
10	Annual Reviews Biomedical/LifeScience Collection	1	1		1					3
	Celkem 10 databází ve 31ks	8	8	8	3	1	1	1	1	31
	OVID Medline (bonus zdarma)	1	1	1						3

*) LWW = Lippincott, Williams and Wilkins

PROJEKT MEDINFO – STUDIE PROVEDITELNOSTI

M. Bartošek

Projekt MEDINFO je zaměřen na zajištění informační podpory pro výzkum, vývoj a inovace v oblasti medicíny a zdravotnictví pro osm předních českých výzkumných a akademických pracovišť v České republice a dále na doplnění vybraných kriticky chybějících informačních zdrojů pro špičkový výzkum v oblasti medicíny a přírodních věd na Masarykově univerzitě, druhé největší univerzitě ČR.

Medicína a zdravotnictví patří mezi nejdynamičtější se rozvíjející oblasti, které jsou kriticky závislé na dostupnosti nejnovějších poznatků světové vědy a výzkumu. V současnosti (do konce roku 2012) jsou hlavní česká vědeckovýzkumná medicínská centra informačně pokryta elektronickými informačními zdroji zajišťovanými v rámci projektu MEDKONSORCIUM (projekt VZO9022 programu MŠMT INFOZ, nositel projektu Karlova univerzita v Praze). Od roku 2013, pokud nebudou nejdůležitější informační zdroje zajištěny, hrozí kolaps a výrazné omezení vědecko-výzkumných aktivit v oblasti medicíny a příbuzných oborech na vysokých školách a s nimi propojených medicínských centrech. Spolu s tím bude ohrožena výzkumná činnost řady nově ustavených velkých center evropské excelence jako například CEITEC, FNUSA-ICRC, BIOMEDREG a dalších. Další specifický problém medicínského výzkumu v ČR představuje skutečnost, že v poslední dekádě vznikla v ČR řada nových lékařských a zdravotnických



fakult na rozvíjejících se regionálních univerzitách, která se chtějí zapojit do vědeckovýzkumné činnosti, ale z velké části nemají přístup k potřebným informačním zdrojům a nejsou součástí dosavadních medi-
cinských informačních konsorcií. Prvním a základním cílem projektu je proto zabezpečit přístup ke klí-
čovým světovým elektronickým informačním zdrojům pro výzkum v oblasti medicíny a zdravotnictví
po roce 2012 a současně rozšířit dostupnost těchto zdrojů i pro nová medicínská pracoviště v ČR. V pří-
pravné fázi projektu bylo kvalifikovaně vybráno 10 elektronických databází (především časopiseckých),
které budou v realizační fázi zakoupeny a zpřístupněny účastníkům projektu podle dohodnutého rozděl-
lení. Uživatelům bude poskytnuta účinná podpora pro využívání těchto informačních zdrojů.

Druhý problém, na který se předkládaný projekt zaměřuje, je nedostupnost důležitých informačních
zdrojů pro špičkový výzkum specificky přímo na Masarykově univerzitě. Jedním ze strategických cílů MU
je stát se do roku 2015 výzkumnou univerzitou s výsledky viditelnými v evropském měřítku. MU investo-
vala v minulých letech mimořádně velké finanční prostředky do rozvoje svých výzkumných a vývojových
kapacit (výstavba univerzitního kampusu – ojedinělý projekt v rámci středoevropského vysokého školství
v celkovém objemu 5,1 mld Kč, vybudování resp. modernizace všech fakultních ústředních knihoven MU,
rekonstrukce Univerzitního vzdělávacího centra Telč, vybavení několika výzkumných center a další). Pří-
pravovaný projekt je další podstatnou částí této ambiciózní mozaiky, jejímž smyslem a cílem je doplnit
spektrum informačních zdrojů poskytovaných knihovnami MU o špičkové vědecké zdroje v oblasti medi-
cíny a přírodních věd, které dosud na MU z velké části chyběly (archive vybraných vědeckých zdrojů,
kompendia a některé důležité odborné knihy, vědecké časopisy s vysokým impakt faktorem, které nejsou
pokryty žádnými jinými konsorciálními informačními „balíky“ v ČR). To vše bude doplněno pořízením
nových informačních technologií pro knihovny MU a jejich uživatele (vyhledávací systém typu „discove-
ry services“, nový knihovní server, inteligentní turniketový systém pro Knihovnu univerzitního kampu-

su), které zpřístupní efektivněji nově pořízené i stávající informační zdroje všem cílovým skupinám uživatelů (vědečtí a výzkumní pracovníci, učitelé, studenti, širší odborná veřejnost) a podpoří jejich širší využití.

Projekt naplňuje následující specifické cíle výzvy 4.3: (a) pořízení a zabezpečení elektronických a listinných zdrojů včetně přístupu k nim formou licencí a multilicencí; (b) informační zabezpečení celých vědních oborů základními a nejdůležitějšími informačními zdroji; (d) vytváření podmínek pro kvalitní VaV v ČR a lepší uplatnitelnost české vědy ve světě; (f) podpora efektivního, moderního a uživatelsky přívětivého využívání pořízených informačních zdrojů.

Projekt je koncipován jako dvouletý (2013–2014) s povinnou pětiletou udržitelností (2015–2019). V souladu s výzvou 4.3 OP VaVpI budou elektronické informační zdroje pořízeny na dobu pěti let (2013–2017) a účastníci projektu se smluvně zavazují k jejich zajištění nejméně po celou dobu udržitelnosti. Projekt neobsahuje investice do staveb.

Pokud se předložený projekt neuskuteční a současně stávající národní konsorcia zaměřená na elektronické informační zdroje skončí bez náhrady, bude to znamenat prakticky zastavení vědecko-výzkumných aktivit v oblasti medicíny a příbuzných oborů na MU a u spolupracujících organizací. Tyto instituce nebudou moci plnit své základní poslání a provádět kompetitivní výzkum. Naproti tomu realizace projektu v plné šíři poskytne uživatelům kriticky potřebné informační zázemí, které bude využito primárně k posílení vědeckovýzkumné činnosti zapojených institucí, ale bude k dispozici i širší odborné veřejnosti. Centra vědecké excelence nebudou limitována nedostupností klíčových informací a lze tak očekávat optimální synergický efekt projektu MEDINFO a mimořádných investic dosud vložených z Operačního programu VaVpI a dalších zdrojů do vědecké infrastruktury a lidských zdrojů.

DEN OTEVŘENÝCH DVEŘÍ NA LÉKAŘSKÉ FAKULTĚ MU

Rozhovor s proděkanou pro výuku v preklinických oborech prof. Evou Táborskou, proděkanem pro Zubní lékařství prof. MUDr. Jiřím Vaňkem, CSc., a vedoucí studijního oddělení dr. Ivanou Pánkovou.

Paní proděkanko, letošní DOD se pyšní mimořádnou účastí, můžete odhadnout kolik bylo návštěvníků?

Můžeme celkem přesně, na základě počtu míst ve velké posluchárně-aule, která má 332 sedaček, odhadnout počet účastníků. Všechna místa byla obsazena, sedělo se i na schodech, lidé stáli i v horní části auly (potenciální uchazeči o studium i několik doprovázejících rodičů).

Sobota 11. 1. 2014: 1. běh 390 účastníků, 2. běh 410 účastníků; středa 15. 1. 2014: 3. běh 380 účastníků.

Kolik studentů-mediků se zapojilo jako průvodci?

Studenti jsou nedílnou součástí DOD. Zprostředkovávají první informace a pomáhají účastníkům v orientaci po Kampusu. Mimo jiné jsou většinou blíže k potenciálním uchazečům o studium a dovedou z jejich úhlu pohledu odpovídat na doplňující otázky účastníků DOD.

Studentů – průvodců se zúčastnilo celkem 73, z toho 9 v prostorách LF na Komenského náměstí.

Paní Pánková jak jste komponovali program – pro Vás to vlastně byla premiéra...

Pokračovala jsem v osvědčeném modulu, již tradičním programem Dne otevřených dveří. První část probíhala v duchu erudované prezentace paní proděkanky prof. RNDr. Evy Táborské, CSc. V průběhu této části pohovořili zúčastnění akademičtí pracovníci, zástupci LF a studijních oborů o možnostech uplatnění absolventů, o specifikách daného studijního oboru. Část prezentace byla věnována průběhu Příjímacího řízení pro akademický rok 2014/2015 na bakalářské, magisterské a navazující magisterské obory.

Můžete jmenovat akademické pracovníky, kteří spolupracovali na DOD?

Proděkan prof. MUDr. Jiří Vaněk, CSc., proděkanka doc. PhDr. Miroslava Kyasová, Ph.D., doc. MUDr. Lenka Roubalíková, Ph.D., prof. MUDr. Petr Dobšák, CSc., prof. MUDr. Jarmila Siegelová, DrSc., Mgr. Leona Dunklerová, Mgr. Sylvie Petrová, Mgr. Petr Veselý, DiS., MVDr. Halina Matějová, Mgr. Blanka Trojanová, doc. MUDr. Igor Crha, CSc., Ph.D., Mgr. Liana Greiffeneggová, doc. MUDr. Milan Dastych, CSc., MBA, MUDr. Zdeňka Čermáková, Ph.D., Mgr. Martin Buček – snad jsem na nikoho nezapomněla...

Na závěr prezentace byl dán prostor pro dotazy od účastníků, jak z fóra, tak i pro individuální dotazy.

Druhá část byla věnována praktické prohlídce?

Ano, druhá část byla exkurze po vybraných prostorách Kampusu – prohlídka zázemí a seznámení se základní orientací po Kampusu MU, v prodejně bylo možné si zakoupit testové otázky. V doprovodu studentů 2., 3. a 4. ročníku, převážně studujících obor VL a obor ZL si mohli účastníci DOD prohlédnout některá pracoviště na Anatomickém ústavu, Biologickém ústavu, Fyziologickém ústavu, Biofyzikálním



ústavu, Ústavu histologie a embryologie, Ústavu preventivního lékařství, zde zvláště kuchyň, využívanou v praktické části výuky Nutričních terapeutů a Nutričních specialistů, moderní knihovnu...

Třetí část probíhala na Komenského náměstí, jak se tam studenti přepravovali, nenastal problém?

Zájemci o studium oboru Zubní lékařství a pro vybrané bakalářské obory jako jsou Dentální hygienistka, Porodní asistentka, Optika a optometrie, Ortooptika... mohli využít k přesunu přistavené zvláštní autobusy anebo se individuálně přemístit na třetí část DOD na Komenského náměstí, kde se mohli seznámit s dalšími odbornými pracovišti a zázemím Lékařské fakulty (fantomy pro praktická cvičení dentistů, panny pro nácvik v porodní asistenci, atd.).



Který moment celého dne byste označila za překerní?

Nejužším místem je zpravidla zajištění studentů – informátorů, průvodců, kteří se průběžně přihlašují a odhlašují, ať už z důvodů nemoci anebo neplánované změny dané zkuškovým obdobím, ale zvládli jsme vše.

Pane proděkane, co byste za stomatologii zdůraznil ve spojitosti se Dnem otevřených dveří?

Na oddělení byli připraveni pracovníci kliniky, kteří demonstrovali přístroje a odpovídali na otázky, které se spíše týkaly ekonomické náročnosti směrem k potřebným pomůckám (vrtáky, zuby apod.). Celkově bylo konstatováno uznání nad vybaveností při výuce.

Co byste pochválil a kde je třeba něco zlepšit?

Ale měli bychom se zamyslet nad soustředěnou návštěvou zájemců a autobusy. Přichází najednou velká skupina a my se všem nemůžeme věnovat tak, jak bychom si představovali – snad vytvořit harmonogram pro menší skupiny. Prezentace paní prof. Tábořskou byla jako vždy perfektní. Zájem byl nadprůměrný.

Paní proděkanko, jak hodnotíte letošní Den otevřených dveří na LF?

Domnívám se, že můžeme být spokojeni s opravdu vysokou účastí a doufáme, že i účastníci byli spokojeni jak s rozsahem informací, tak i s ukázkami kampusu a jeho zázemí. Nakonec o tom svědčí i několik telefonátů spokojených účastníků DOD. Úspěšnost DOD a nabídky studijních oborů bude mít zpětnou vazbu v počtu přihlášek ke studiu.

Děkuji Vám všem za rozhovor.

Irena Wernerová

ASOCIACE VYSOKOŠKOLSKÝCH VZDĚLAVATELŮ NELÉKAŘSKÝCH ZDRAVOTNICKÝCH PROFESÍ V ČR VOLILA SVÉ VEDENÍ

Tisková zpráva

Asociace je nepolitické, dobrovolné, neregistrované a neziskové sdružení, které má ambice podílet se na řešení problémů souvisejících se vzděláváním v nelékařských zdravotnických profesích. Jejím cílem je aktivní účast na legislativních procesech vztahujících se k nelékařským povoláním, účast při tvorbě rozvojových koncepcí vzdělávání pro nelékařské zdravotnické profese a posilování vzájemné spolupráce směřující ke zvyšování úrovně vzdělávání v nelékařských zdravotnických oborech na vysokých školách.

Zástupci vysokých škol vzdělávajících nelékařské zdravotnické profesionály na svém jednání na konci roku 2013 v Olomouci zvolili své vedení. V čele Asociace vysokoškolských vzdělavatelů nelékařských zdravotnických profesí v ČR je čtyřčlenné volené předsednictvo. V tajné volbě se předsedkyní Asociace stala prof. PhDr. Valérie Tóthová, Ph.D., děkanka Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Místopředsedy byli zvoleni doc. PhDr. Miroslava Kyasová, Ph.D., Mgr. Zdena Mikšová, Ph.D., a prof. MUDr. Arnošt. Pellant, DrSc.

Docentka Kyasová, LF MU Brno, dodává: „Ráda bych se účastnila tvorby rozvojových koncepcí vzdělávání pro nelékařské zdravotnické profese a své zkušenosti využila i při formulování stanovisek klíčových záměrů vzdělávací politiky v této oblasti.“

Nově zvolené předsednictvo čeká v současné době plnění úkolů vyplývajících z usnesení Pléna Asociace: aktivně se zapojit do řešení problematiky metodiky hodnocení vědy a výzkumu s cílem prosadit zájmy nelékařských profesí v oblasti hodnocení vědeckých výsledků, dále navázat spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví ČR, především Odborem ošetřovatelství a nelékařských povolání a hlavní sestrou, v neposlední řadě bude řešit otázky operativního fungování Asociace včetně založení www stránek a informovanosti odborné zdravotnické veřejnosti.

Dále Kyasová zdůrazňuje, že: „Asociace vysokoškolských vzdělavatelů nelékařských zdravotnických profesí v ČR je subjektem, který významně přispěje k rozvoji vědecké, výzkumné a vzdělávací činnosti v nelékařských oborech v České republice.“

Asociace vysokoškolských vzdělavatelů nelékařských zdravotnických profesí ČR vznikla na setkání zástupců vysokých škol, které se konalo na podzim na Zdravotně sociální fakultě v Českých Budějovicích.

NAŠE FAKULTA



Zpracovala, redakce, kontakt:
Mgr. Irena Wernerová
manager vnějších vztahů a komunikace
Lékařská Fakulta
Masarykova univerzita
Kamenice 5
625 00 Brno
wernerova@med.muni.cz

www.med.muni.cz
www.muni.cz

grafické zpracování, sazba:
Radim Šustr, DiS.
Institut biostatistiky a analýz MU

Vydává:
Masarykova univerzita
Žerotínovo náměstí 9
601 77 Brno

MK ČR E 20240

5. ročník, únor 2014

ISSN 1805-0131 (on-line)
ISSN 1805-014X (print)

Nové příspěvky, které budete chtít publikovat v dalším čísle bulletinu, zasílejte, prosím, na adresu redakce.

Rádi zodpovíme vaše dotazy.

NAŠE FAKULTA



INFORMAČNÍ BULLETIN
MASARYKOVA UNIVERZITA
LÉKAŘSKÁ FAKULTA



ISSN 1805-0131

ISSN 1805-14X